

Норми розділу 8 «Виготовлення металевих конструкцій на будівельних майданчиках»* Збірника 9 «Металеві конструкції» (ДБН Д.2.2-9-99) призначені для визначення вартості виготовлення листових конструкцій масою понад 0,5 т (група 70); монорейок, балок та інших аналогічних конструкцій промбудівель (група 71); ґратчастих конструкцій (група 72); сходів і площадок (група 73); галерей і естакад (група 74); дрібних індивідуальних листових конструкцій масою до 0,5 т (група 75).

Згідно з п.1.1.2 Технічної частини Збірника 9 норми розроблено на підставі типових і повторно застосовуваних проектів і не поширюються на конструкції будівель і споруд, що відрізняються за технічними характеристиками і умовами монтажу.

Довільне внесення змін у витрати матеріальних та інших ресурсів у чинні ресурсні елементні кошторисні норми не допускається. За необхідності заміни ресурсів на підставі чинних норм розробляються індивідуальні ресурсні елементні кошторисні норми (ІРЕКН) у порядку, передбаченому листом Мінрегіонбуду України від 09.07.2009 № 9/11-1005 (див. Збірник «Ціноутворення у будівництві» № 7, липень 2009, стор.4 – 6).

У даному випадку застосування норми 9-73-2 «Виготовлення сходів прямолінійних і криволінійних з огороженням на будівельних майданчиках» при складанні інвесторської кошторисної документації правомірно, тому що на цій стадії ще невідоме місце виготовлення металоконструкцій сходів.

При цьому необхідно враховувати, що зазначена норма передбачає усереднену кількість відходів металопрокату, що утворюються в процесі розкрою заготівель, – для виготовлення 1 т металоконструкцій сходів нормою передбачено 1,06 т металопрокату, оплачуваного замовником, тобто при виготовленні 1 т металоконструкцій відходи металопрокату враховані в кількості 60 кг, або 6% від загальної ваги конструкції.

* Наказом Мінбуду України від 28.02.2006 № 55 затверджено Зміну № 3 до ресурсних елементних кошторисних норм на будівельні роботи, якою внесені зміни в назву розділу 8 «Виготовлення металевих конструкцій на виробничих базах і будівельних майданчиках».

На стадії складання договірної ціни та при взаєморозрахунках за обсяги виконаних робіт норма 9-73-2 застосовуватися в даному випадку не може, тому що металоконструкції сходів виготовлятимуться в цеху підрядника і згідно з п.3.2.5.2 ДБН Д.1.1-1-2000 ціна на такі вироби приймається за відповідною калькуляцією, затвердженою підрядником за виробничою собівартістю виготовлення.

Саме в калькуляції можуть бути враховані відходи і втрати вихідної сировини та матеріалів, які неминуче утворюються в процесі розкрою і виготовлення конкретного виробу через його геометричні особливості – криволінійність, ажурність тощо.

При цьому, в загальному випадку, якщо відходи мають яку-небудь вартість і можуть бути реалізовані як дрова, металобрухт тощо (так звані «зворотні відходи»), їх вартість віднімається із загальної суми витрат, віднесених до собівартості продукції, – див. приклад складання калькуляції в Збірнику «Ціноутворення у будівництві» № 11, листопад 2006, стор.43 – 46 (позиція 4, сума 70,83 грн.).

З урахуванням викладеного, застосування підрядником норми 9-73-2 у договірній ціні в даному випадку неправомірно (слід скласти калькуляцію), а величина відходів металопрокату (84 кг), зазначена підрядником додатково до врахованих у нормі 60 кг в розрахунку на 1 т конструкцій, викликає сумнів (14,4% від загальної ваги) і підлягає перевірці замовником при погодженні калькуляції.

2. При складанні інвесторської кошторисної документації на капітальний ремонт житла та об'єктів соціальної сфери застосовуються норми РЕКНр і «Вказівки щодо застосування РЕКНр».

Відповідно до п.1 Додатка 2 до «Вказівок ...» при виконанні ремонтно-будівельних робіт в будівлях, що експлуатуються, звільнених від меблів, устаткування та інших предметів, застосовується коефіцієнт $K = 1,2$ для урахування впливу умов виконання робіт.

У деяких випадках, коли проектними рішеннями передбачаються підвісні стелі типу «Армстронг», улаштування каркасів для підвісних стель і улаштування каркасів під обшивання гіпсокартонними листами стін, у зв'язку з відсутністю таких норм у загальнодержавних нормах на ремонтно-будівельні роботи

(ДБН Д.2.4-2000) у кошторисі застосовуються 3 – 4 норми з відомих «Кошторисних норм на спеціальні та ремонтно-будівельні роботи, що виконуються на підприємствах, підпорядкованих Мінпрополітики України».

При проведенні експертизи кошторисної документації експерти вимагають, щоб до цих 3 – 4 норм замість $K = 1,2$ згідно з «Вказівками щодо застосування РЕКНр» застосовувався $K = 1,1$, передбачений «Вказівками щодо застосування норм Мінпрополітики», для урахування впливу умов виконання робіт в будівлях, що експлуатуються, звільнених від меблів, устаткування та інших предметів (п.1 Додатка 2 до «Вказівок ...»).

Просимо роз'яснити, який коефіцієнт слід застосовувати в таких випадках до окремих норм Мінпрополітики України при складанні інвесторської кошторисної документації на капремонт житла та об'єктів соціальної сфери – $K = 1,2$ згідно з «Вказівками щодо застосування РЕКНр» або $K = 1,1$ згідно з «Вказівками щодо застосування норм Мінпрополітики»?

Відповідно до п.1.2.3 ДБН Д.1.1-1-2000 «Правила визначення вартості будівництва» відомчі кошторисні нормативи обов'язкові для організацій, установ і підприємств міністерства або іншого центрального органа виконавчої влади, що затвердив ці нормативи. Для організацій, установ і підприємств, які входять у сферу управління інших міністерств і органів виконавчої влади, ці нормативи можуть бути обов'язковими за умови прийняття такими міністерствами і органами виконавчої влади відповідного рішення.

Відомчі «Кошторисні норми на спеціальні та ремонтно-будівельні роботи, що виконуються на підприємствах, підпорядкованих Мінпрополітики України», призначені для визначення вартості спеціальних і ремонтно-будівельних робіт на промислових підприємствах різних галузей промисловості (металургійної, хімічної, нафтохімічної, машинобудівної тощо).

Дані норми враховують витрати труда і матеріально-технічних ресурсів, необхідних для виконання робіт з ремонту промислових печей і труб, ремонту технологічних і будівельних сталевих конструкцій, відновлення та ремонту антикорозійного захисту устаткування і трубопроводів, ремонту підлог спеціального призначення тощо у будівлях і спорудах виробничого призначення (у цехах, корпусах, бункерах, резервуарах, колекторах тощо).

Відповідно, і коефіцієнти до норм витрат труда робітників-ремонтників, часу експлуатації машин і механізмів, наведені в Додатку 2 до «Вказівок щодо застосування норм Мінпрополітики», враховують вплив умов виконання робіт у зазначених вище будівлях і спорудах.

Зокрема, наведений у п.1 Додатка 2 до «Вказівок щодо застосування норм Мінпрополітики» коефіцієнт $K = 1,1$ враховує ускладнені умови виконання ремонтно-будівельних робіт у виробничих будівлях, що експлуатуються, звільнених від меблів, устаткування та інших предметів (окремі частини цехів, корпусів, окремі приміщення, виведені з експлуатації на час виконання ремонтних робіт), коли вплив виробничих процесів на виконання ремонтно-будівельних робіт не такий істотний.

У той самий час, вплив функціональних процесів на виконання ремонтно-будівельних робіт у будівлях житлового та соціального призначення, що експлуатуються, більш значний, тому що необхідно забезпечувати та зберігати, наскільки це можливо, нормальні умови проживання людей, проведення лікувальних, навчальних та інших процесів відповідно до функціонального призначення будівель, що вимагає відповідної організації ремонтних робіт і пов'язаних з цим витрат труда і втрат робочого часу.

Саме ці фактори враховує коефіцієнт $K = 1,2$, наведений у п.1 Додатка 2 до «Вказівок щодо застосування РЕКНр», тому при визначенні вартості ремонтів житла та об'єктів соціальної сфери до норм РЕКНр, а також до окремих норм на спеціальні та ремонтно-будівельні роботи (якщо склад робіт, технологія їх виконання, витрати трудових і матеріально-технічних ресурсів відповідають проектним рішенням) застосовується $K = 1,2$, який враховує ускладнені умови виконання ремонтних робіт на об'єктах такого призначення.

Застосування коефіцієнта повинне бути обгрунтоване проектом організації ремонту.